Lieta Nr.C40153915
Lietas arhīva Nr.C-0277-16/1

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā

Ventspils tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Lucava
ar tiesas sēdes sekretāri I.Sēli,
2016.gada 21.aprīlī izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu AS "SEB banka" prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītāja 2015.gada 19.oktobrī cēlusi prasību par parāda 42140,02 EUR apmērā, procentu 127,58 EUR apmērā un līgumsoda 86,13 EUR apmērā piedziņu no atbildētāja, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no atbildētājas, pamatojoties uz Civillikuma 1425., 1587.pantu, 1652.panta trešo daļu, 1696., 1698.pantu, 1702.panta otro daļu, 1756.pantu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja un atbildētājs /pers. A/ 2008.gada 3.novembrī noslēdza Kredīta līgumu Nr.VN08148 (ar grozījumiem 10.11.2010., 01.07.2011., 11.11.2011.), ar kuru atbildētājam izsniegts kredīts 56550 EUR apmērā. Atbildētājs Līguma I daļas 1.3.punktā apņēmās maksāt aizdevuma procentus, kuru apmērs tiek noteikts no izsniegtās un neatmaksātās aizdevuma summas, piemērojot mainīgo procentu likmi, kas sastāv no pievienotās likmes daļas 1,5% gadā un bāzes likmes daļas, kas vienāda ar 3 mēnešu EUR EURIBOR cenu.

Ar 2010.gada 10.novembra Galvojuma līgumu Nr.VN08148/G-1 atbildētāja /pers. B/ galvoja kā pati parādniece par Kredīta līguma saistībām.

Ar 2008.gada 3.novembra Ķīlas līgumu Nr.VN08148/H-1 Kredīta līguma saistību nodrošināšanai par labu prasītājai ieķīlāts nekustamais īpašums, /adrese/ un /adrese/.

Saistības netika pildītas ilgāk par 60 dienām, tāpēc prasītāja saskaņā ar Kredīta līguma 20.3., 20.4. un 20.5.1.punktu atkāpās no līguma un pieprasīja visa aizdevuma, procentu un līgumsoda samaksu pirms termiņa, nosakot termiņu - 2015.gada 28.aprīlis, taču parāds nav samaksāts.

Atbildētāji rakstveida paskaidrojumos norāda, ka nav strīda par to, ka atbildētājam izsniegts kredīts, taču prasītāja ir nepareizi aprēķinājusi parāda summu. Parāda aprēķinā uzrādīti aizdevuma procentu maksājumi un to pirmo reizi ieraudzīja, saņemot prasības pieteikumu. Aizdevuma procentu maksājumiem būtu jābūt aprēķinātiem saskaņā ar Kredīta līguma Pamatnoteikumu 3.punktu un Vispārīgo noteikumu 13.punktu. Nav skaidrs, kāpēc no 2010.gada aprīļa ir mainījusies pieeja aizdevumu procentu aprēķiniem (% sākti rēķināt nevis par periodu no viena maksājuma datuma līdz otram, bet par dažādiem periodiem atsevišķi - par 1 dienu, 11 dienām, 5 dienām, 3 dienām u.tt.), ja Vispārējo noteikumu atbilstošais punkts nav mainīts. Tas maina maksājamo % summu, jo var tikai pieņemt, ka tā tiek aprēķināta sekojoši: neatmaksātā kredīta pamatsumma x (EUR SEB bankas 36 mēnešu resursu cena + bankas pievienotā likme: 1,35 %)/360 d. X maksājumu perioda dienu skaits = aizdevuma % maksājuma periodā. Tātad, piemēram, laika periodā no 15.04.2009. līdz 16.05.2010. ir 32 kalendārās dienas. Tātad % maksājumam vajadzēja būt aprēķinātam sekojoši: 46443,43 x (4,1 %+ 1,35 %)/360*32=222.93 EUR, bet, aprēķinot pa nesaprotamiem periodiem atsevišķi, ir aprēķināti 223,04 EUR. Tas nozīmē, ka šādas nobīdes uz vienu vai otru pusi (atkarībā no atlikušās pamatsummas un kopējās % likmes) ir visā laika periodā no 15.04.2010. līdz 13.10.2015.

Lūdz ņemt vērā, ka līdz 2014.gada 15.decembrim veikti visi pamatsummas maksājumi un līdz 15.02.2015 visi procentu maksājumi. Saistības nespēja pildīt vispasaules ekonomiskās krīzes rezultātā, kuras viens no cēloņiem ir arī lielo banku, tai skaita SEB bankas, bezatbildīgā rīcība ekonomikas augšupejas periodā, kad, lai piesaistītu klientus, tika izsniegti kredīti bez pirmās iemaksas un netika ņemti vērā kredītņēmēju oficiālie ienākumi. Uzskata, ka iestājās nepārvarams varas apstākļi *(force majeure)*, kurus pie tam ir veicinājusi arī prasītāja. Uzņemoties saistības, atbildētāji saprātīgi izvērtēja visus paredzamos riskus tai skaitā valūtas un ienākumu izmaiņas riskus. Ģimenes ienākumi arī bija pietiekami stabili (no 01.01.2006. līdz 31.12.2008. vidēji 3200 EUR). Mainījās likumi - slimības un cita veida pabalstu aprēķināšanas nosacījumi, būtiski samazinājās atalgojums (sievas ienākumi, atgriežoties no bērnu kopšanas atvaļinājuma, samazinājās par 60%), reizē palielinoties darba slodzei pie tā paša atalgojuma.

Vērš uzmanību, ka noslēgtais līgums neatbilst Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 3. panta 2.punktam (nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi) un 7. punktam (patērētājam nav dota iespēja realizēt atteikuma tiesības, noslēgta līguma atcelšanas, noslēgta līguma nosacījumu grozīšanas vai citas likumīgās vai līgumiskās tiesības). Līguma darbības laikā nav ievērots Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.[1]panta īpašie noteikumi attiecībā uz kredītiem, kuru atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku. Ir gatavi turpināt pildīt līgumsaistības, ja banka uzņemtos daļu no nepārvaramas varas apstākļu radītajām papildus saistībām (norakstot daļu no parādsaistībām un nofiksējot parāda apjomu EUR un valūtas kursu EUR/CHF 1,525, atjaunojot divu līgumu darbību un apvienojot tos vienā.

Uz atbildētāju paskaidrojumiem prasītāja norāda, ka procentu parāda aprēķins ir atspoguļots par dažādiem periodiem (viena diena, divas utt.), taču tas, kā tiek atspoguļots aprēķina periods pēc būtības nemaina ne aprēķināto procentu aprēķina kārtību ne apmēru. Procenti tiek aprēķināti par katru dienu un aprēķina kārtība noteikta Kredīta līgumā Nr.VN08148, pusēm vienojoties. Attiecībā par atbildētāju nespēju pildīt saistības sakarā ar ekonomisko krīzi valstī uzskata, ka aizņēmējam, uzņemoties saistības uz ilgstošu laika periodu lielā apmērā, ir pašai jāizvērtē savas spējas ilgtermiņā. Aizņēmējam ir jāizvērtē un jāparedz riski, ne tikai kas saistīti ar viņa ienākumiem un nodarbinātību, bet arī ar ekonomisko situāciju, tostarp nekustamo īpašumu tirgus tendenci kopumā. Vairākkārt vienojoties par grozījumiem līgumā, atbildētajiem bija pilnīga informācija un sapratne par kreditēšanas vispārējo praksi un noteikumiem, no kā secināms, ka neviens līguma nosacījums nav bijis uzspiests un nav ierobežojis viņa izvēles brīvību, bankas noteikumus atbildētājs atzinis sev par pieņemamiem un izpildāmiem.

Uz tiesas sēdi puses nav ieradušās, lūdza izskatīt lietu bez viņu piedalīšanās. Atbilstoši Civilprocesa likuma 156.panta pirmajai daļai, tiesa atzīst par iespējamu lietas izskatīšanu bez pušu piedalīšanās.

Motīvu daļa

Izvērtējusi lietas materiālus un tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma pilnībā.

Tiesa nodibināja, ka prasītāja ar /pers. A/ 2008.gada 3.novembrī noslēdza Kredīta līgumu Nr.VN08148 (ar grozījumiem 10.11.2010., 01.07.2011., 11.11.2011.), kurā prasītāja apņēmās izsniegt atbildētājam aizdevumu 56550 EUR apmērā (lietas 7.-21.lapa).

Saistības pastiprinātas ar starp prasītāju un atbildētāju /pers. A/ 2008.gada 3.novembrī noslēgto Ķīlas līgumu (lietas 24.- 31., 32.-35.lapa) un 2010.gada 10.novembrī starp atbildētāju /pers. B/ noslēgto Galvojuma līgumu, ar kuru viņa apņēmās par atbildētāja saistībām galvot kā pati parādniece (lietas 22.-23.lapa).

Civillikuma 1934.pants noteic, ka aizdevuma līgums ir zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tāda pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, bet Civillikuma 1590.pants paredz, ka katrai pusei pret otru prasības tiesību par līguma izpildīšanu.

Tiesai nav ziņu, ka pušu noslēgtais līgums būtu apstrīdēts, līdz ar ko tas ir saistošs pusēm.

Kā redzams no lietā esošiem konta pārskatiem aizdevums pilnā apmērā ieskaitīts atbildētāja bankas kontā (lietas 36.-37.lapa), līdz ar ko tiesa secina, ka prasītāja ir izpildījusi savas līgumā norunātās saistības.

Saskaņā ar Kredīta līguma 5.4.punktu aizdevums atbildētājam jāatdod līdz 2028.gada 16.oktobrim maksājot to pa daļām saskaņā ar grafiku katru mēnesi 15.datumā. Kā redzams no iesniegtā parāda aprēķina, maksājumi no 2010.gada 6.aprīļa veikti neregulāri un pēdējais maksājums veikts 2015.gada 18.februārī (lietas 38.-45.lapa).

Civillikuma 1589.pants noteic, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma pielaižama tikai tad, ja tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

No Kredīta līguma II daļas 20.3., 20.4., 20.5.1.punkta izriet, ka prasītājai ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, ja aizņēmējs ilgāk par 30 dienām kavē maksājumu. Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likumu kreditors var vienpusēji atkāpties no līguma, ja aizņēmējs kavē maksājumus ilgāk par 60 dienām. No parāda aprēķina izriet, ka šāds nokavējums ir iestājies 2015.gada 16.februārī un prasītāja atbilstoši Kredīta līguma II daļas 20.4.punktam ir paziņojusi atbildētājiem par atkāpšanos no līguma ar 2015.gada 15.aprīli (lietas 46., 47.lapa). Tiesa atzīst, ka prasītājas atkāpšanās no līguma ir atzīstama par tiesisku.

Civillikuma 1943.pants nosaka aizņēmējam pienākumu atdod tādu pašu summu, kādu viņš saņēmis, bet šā likuma 1756.pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Civillikuma 1838.pants noteic, ka samaksa jāpierāda parādniekam. Civillikuma 1716., 1717.pants noteic aizņēmēja pienākumu maksāt līgumā norunāto līgumsodu par saistību pienācīgu neizpildi vai neizpildi vispār. Atbilstoši Civillikuma 1718.panta pirmajai daļai kreditors var prasīt tā samaksu.

No parāda aprēķina redzams, ka atbildētāja parāds ir 42353,73 EUR, ko veido pamatparāds 42140,02 EUR, procenti parāds par laika posmu no 2015.gada 16.marta līdz 2015.gada 29.aprīlim 127,58 EUR un līgumsods par laika posmu no 2014.gada 15.decembra līdz 2015.gada 29.aprīlim 86,13 EUR.

Tiesa konstatē, ka puses Kredīta līguma I daļas 3.punktā pielīgušas atbildētājam pienākumu maksāt procentus, kuru apmērs tiek noteikts no izsniegtās un neatmaksātās aizdevuma summas, piemērojot mainīgo procentu likmi, kas sastāv no pievienotās likmes daļas 1,5% gadā (nemainīgā daļa) un bāzes likmes daļas, kas vienāda ar 3 mēnešu EUR EURIBOR cenu (mainīgā daļa). Savukārt Kredīta līguma 6.1.punktā atbildētājam pielīgts pienākums maksāt līgumsodu 36 % gadā no nokavētā maksājuma par katru nokavēto dienu. No minētā izriet, ka puses līgumā vienojušās gan par aizdevuma lietošanas procentiem, gan arī par līgumsodu maksājumu kavējumu gadījumā. Prasītāja procentus un līgumsodu aprēķinājusi līdz brīdim, kad atkāpās no līguma, kas atbilst judikatūrai *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 30.janvāra spriedums lietā Nr. SKC-644/2013)* un aprēķinātais līgumsods uzskatāms par samērīgu attiecībā uz pieļauto nokavējumu.

Civillikuma 1838.pants noteic, ka samaksa jāpierāda tam, kas to apgalvo. Tiesa nav saņēmusi parāda samaksas pierādījumus, līdz ar ko ir pamats parādu piedzīt ar spriedumu.

Tiesa atzīst par nepamatotiem atbildētāja iebildumus par to, ka procenti netiek aprēķināti par vienādiem laika posmiem un tāpēc to apmērs ir apšaubāms. No pušu līguma izriet, ka norunātie procenti dalās divās daļās – nemainīgajā un mainīgajā, kā rezultātā dažādos laika posmos to apmērs var atšķirties. Konkrētajā gadījumā EURIBOR likme ir slīdējusi uz leju, līdz ar ko maksājamo procentu apmērs samazinājās, kas atbildētāju stāvokli tikai uzlaboja.

Tāpat par nepamatotiem tiesa uzskata atbildētāju atsaukšanos uz nepārvaramas varas apstākļiem, kuru dēļ viņi būtu atbrīvojami no saistībām. Judikatūrā un tiesu praksē nostiprinājusies atziņa, ka vispārējā ekonomiskā krīze, kuras ietekmē samazinājušies vai zuduši kredītņēmēja ienākumi, nav atzīstama par nepārvaramas varas *force majore* apstākli, kas varētu atsvabināt atbildētāju no līgumsaistību izpildes vai neizdevīgām nokavējuma sekām *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 12.decembra spriedums lietā SKC-0179-14 un 2015.gada 21.oktobra spriedums lietā SKC –206/2015).*

Tiesa nepiekrīt atbildētāju teiktajam, ka Kredīta līgums un konkrēti tā 20.punkts, pārkāpj Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 3.panta 2.punktu *(pušu nevienlīdzība, netaisnīgs noteikums)* un 7.punkta *(patērētājam nav dota iespēja realizēt atteikuma, līguma grozīšanas un atcelšanas tiesības),* kā arī tas ir paverdzinošs. Tiesa konstatē, ka šajā punktā ir paredzētas gan kreditora, gan aizņēmēja tiesības atkāpties no līguma, līdz ar ko ir ievērots pušu tiesību līdzsvars un šāds noteikums nav atzīstams par netaisnīgu. Argumenti attiecībā uz visa līguma paverdzinošo dabu un netaisnīgumu uzskatāmi par deklaratīviem. Pušu līgums noslēgts 2008.gadā, tajā veikti vairāki grozījumi, kurus atbildētāji parakstīja, uzskatot par taisnīgiem līdz brīdim, kamēr prasītāja uzsāka parāda piedziņu. Tiesas ieskatā šāda rīcība norāda vienīgi uz atbildētāju vēlmi izvairīties no saistību izpildes.

Pastāvot šādiem apstākļiem, no atbildētāja piedzenams pamatparāds 42140,02 EUR apmērā, procenti 127,58 EUR apmērā un līgumsods 86,13 EUR apmērā. Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam prasītājai nosakāmas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no nesamaksātā pamatparāda summas līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Saskaņā ar Civillikuma 1692.pantu galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no parāda. Civillikuma 1698.pants paredz galvinieka atbildību ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, bet šā likuma 1702.panta otrā daļa noteic, ka galvinieks nevar prasīt, lai kreditors griežas ar prasību paprieks pie galvenā parādnieka, ja viņš ir uzņēmies saistību kā pats parādnieks.

Atbildētāja/pers. J/ ar prasītāju noslēgusi Galvojuma līgumu, kura 2.1.punktā galvoja par atbildētāja saistībām kā pats parādnieks (lietas 22.-23.lapa). Tiesai nav ziņu, ka šī saistība būtu izbeigusies, līdz ar ko gadījumā, ja piespriesto summu piedziņa nebūs iespējama no /pers. A/, tas piedzenams no atbildētājas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu prasītājas labā no atbildētāja, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no atbildētājas,

piedzenama samaksātā valsts nodeva 1424,63 EUR (lietas 5.lapa) apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,83 EUR (lietas 6.lapa) apmērā, bet valsts ienākumos piedzenami iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,79 EUR.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]panta pirmajai daļai atbildētājiem nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-193., 195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

Prasību apmierināt pilnībā.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu AS "SEB banka", reģistrācijas Nr.40003151743, no 2008.gada 3.novembrī noslēgtā Kredīta līguma Nr.VN08148 izrietošo pamatparādu 42140,02 EUR (četrdesmit divi tūkstoši viens simts četrdesmit *euro* 02 centi) apmērā, līgumiskos procentus par laika posmu no 2015.gada 16.marta līdz 2015.gada 29.aprīlim 127,58 EUR (viens simts divdesmit septiņi *euro* 58 centi) apmērā un līgumsodu 86,13 EUR (astoņdesmit seši *euro* 13 centi) apmērā, kā arī tiesas izdevumus 1432,46 EUR (viens tūkstotis četri simti trīsdesmit divi *euro* 46 centi) apmērā.

Atzīt tiesības AS "SEB banka", reģistrācijas Nr.40003151743, saņemt likumiskos 6% (sešus procentus) gadā no piespriestās, bet nepiedzītā pamatparāda summas līdz sprieduma izpildei.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,79 EUR (seši *euro* 79 centi) apmērā.

Samaksu apliecinošu dokumentu iesniegt Ventspils tiesā.

Noteikt sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. A/, personas kods /personas kods/, piespriestās, bet nesamaksātās summas piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/.

Spriedumu var pārsūdzēt Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Ventspils tiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas, t.i. no 2016.gada 5.maija.

Tiesnese S.Lucava